

Oslo, 13. juni 2022

Uttalelse fra Landsmøtet i Kulturvernforbundet 2022

Kulturvernforbundet er paraplyorganisasjonen for det frivillige kulturvernet i Norge. Vi representerer 31 ulike frivillige og landsdekkende kulturvernorganisasjoner med til sammen 260 000 medlemmer fordelt på 2000 lokale lag.

Kulturvernforbundet er en demokratisk organisasjon hvor Landsmøtet er forbundets øverste organ. I forbindelse med landsmøtet i Trondheim i slutten av mai 2022, ble det besluttet at et samlet kulturvernforbund står bak følgende budskap til regjeringen og til de departement som har et spesielt ansvar for kulturarvfeltet (Kulturdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Samferdselsdepartementet).

Kulturvernforbundet ønsker først og fremst å rette en takk til regjeringen for at dere er tydelige i Hurdalsplattformen på at vårt felt skal styrkes. Regjeringen vil bidra til å samle og koordinere sektoren og støtte den frivillige innsatsen, som omtales som helt avgjørende på kulturarvfeltet. Det er mange gode punkter som omhandler feltet, på tvers av de ulike departementene. Ett av de viktigste punktene for våre organisasjoner, er at regjeringen vil «*sørge for at frivillige landsdekkende kulturvernorganisasjoner får grunnstøtte av staten*».

I tillegg ønsker regjeringen blant annet å:

- evaluere museumsreformen, særlig med tanke på frivillighetens kår og muligheten til å mobilisere lokale ressurspersoner.
- legge frem en opptrappingsplan for Kulturminnefondet og utrede skatte- og avgiftsinsentiv i kulturminnevernet.
- gi full momskompensasjon gjennom ei regelstyrt ordning til idrett, frivillighet og kultur, og etablere regionale kulturfond.
- styrke rollen til studieforbundene og det frivillige opplæringstilbudet.
- sikre interessene til veterankjøretøy ved utforming av kjøretøyteknisk regelverk og annen regulering av kjøretøyparken.
- legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas.

Våre organisasjoner er sentrale på alle disse punktene. For å bidra på best mulig måte, er driftsstøtten avgjørende. Driftsstøtten fører til mer aktivitet, bedre koordinering og bedre resultater.

De siste årene har det vært null vekst i driftstilskuddene. De eksisterende rammene har ikke vært utvidet på mange år. Vi har sett en viss prisjustering, men ingen reell økning. Tvert imot så har enkelte organisasjoner som sorterer under Klima- og miljødepartementets portefølje fått redusert sine tilskudd de siste årene.

I tillegg har det er blitt vanskeligere å få prosjektstøtte til annet enn prosjekter rettet mot barn og unge og tiltak for å fremme inkludering. Det frivillige kulturvernet har veldig mange gode formidlingsprosjekt til barn og unge, og tiltak for å fremme inkludering. Prosjektstøtte til dette er viktig, men vi jobber med mye mer enn bare dette.

Rett før jul kom nyheten om at gaveforsterkningsordningen skulle fjernes fra nyttår. Vi kan forstå regjeringens argumenter om at pengene fra gaveforsterkningsordningen kan brukes på en bedre og mer rettferdig måte, men det var svært uheldig at ordningen ble avvirket før en ny fordeling var på plass. Resultatet var et stort inntektstap på hele 4,5 millioner kroner for de frivillige kulturvernorganisasjonene. Dette fører til mindre aktivitet, mindre engasjement, mindre frivillighet, mindre prosjekter og en større fare for at viktige deler av kulturarven ikke blir ivaretatt.

Det var også svært uheldig at dette reelle kuttet kom i det vi gikk inn i Frivillighetens år - et år hvor det frivillige kulturvernet hadde planer om å virkelig vise seg frem og få i gang aktivitetene og rekrutteringen igjen etter en lang og vond pandemi.

Vi ber derfor regjeringen om å følge opp lovnadene i Hurdalsplattformen, herunder punktet om statlig grunnstøtte til kulturvernorganisasjonene. Vi ber om at de organisasjonene som ikke mottar støtte i dag skal få en statlig grunnstøtte til sin drift, og at de som allerede mottar driftsstøtte, får et reelt løft gjennom økte grunnstøttetilskudd.

I tillegg er det viktig at det opprettholdes støtte til ulike prosjekter på kulturvernfeltet, og at disse ikke er politisk styrt.

Kulturvernforbundet mener tiden nå er inne for et reelt kulturvernløft, hvor kulturvernorganisasjonene blir satset på. Dette vil være helt i tråd med hovedinnholdet i Kulturmiljømeldingen «Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold» (Meld.St. 16 – 2019/2020), hvor et av de tre nasjonale målene er at «Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø». Det vil også være i tråd med Kulturmeldingen (Meld. St. 8 (2018–2019)), der ett av de overordnede nasjonale målene er «et fritt og uavhengig kulturliv som tar vare på og formidler kulturarv».

I tillegg viser vi til Frivillighetsmeldingen (Meld. St. 10 (2018–2019), som ble lagt frem av Kulturdepartementet i 2018. I denne meldingen slår regjeringen fast at det er et overordnet, frivillighetspolitisk mål å øke deltagelsen i frivillige organisasjoner og frivillig arbeid. I meldingen pekes det også særskilt på at «frivillig innsats bidreg til å sikre den felles kulturarven vår».

På vegne av Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner:

Jørn Holme
Styreleder
Norges kulturvernforbund

Toril Skjetne
Generalsekretær
Norges kulturvernforbund